

Národní legislativa nesprávně převzala úpravu ze směrnice o ePrivacy. V důsledku toho jsou cookie lišty na českém internetu zbytečné. Většina webů je přesto používá.

Souhlasy se sběrem cookies odklikávají Češi na webu zbytečně

S

S lištami žádajícími potvrzení souhlasu se zpracováním souborů cookies se denně setkává prakticky každý uživatel internetu. Zpravidla při první návštěvě webu jejich provozovatelé tímto způsobem získávají od uživatele svolení s tím, že mohou zpracovávat malé datové soubory, které si web na pozadí vymění s prohlížečem.

Na jejich základě mohou třeba zjistit nákupní historii daného uživatele, aniž by se zákazník na svůj účet přihlásil. Cookies si umí zapamatovat i údaje zadané do různých on-line kalkulačků, stejně jako předvyplňovat formuláře. Využívají je i vyhledávače a sociální sítě pro zacílení digitální reklamy. Evropská legislativa považuje tyto informace za osobní údaje.

Češi i Němci obrátili režim souhlasu

V českém prostředí přitom tyto souhlasy povinné nejsou. Může za to nesprávně převzatá směrnice ePrivacy do národní legislativy. „Ohledně zpracování cookies je novelizovaná směrnice založena na režimu *opt-in*, kdy provozovatel webu potřebuje od uživatelů jejich předchozí souhlas s používáním cookies,“ vysvětluje princip

evropské úpravy advokát Radek Matouš z advokátní kanceláře Eversheds Sutherland.

Členské státy měly povinnost tuto normu zpracovat do národní legislativy do května 2011. Tuzemští zákonodárci sice za tímto účelem přijali novelu zákona o elektronických komunikacích, ale ponechali v ní obrácený režim *opt-out*, kdy předchozí souhlas uživatelů není nutný.

Podobnou chybu udělali i Němci. Také jim se do zákona dostal opačný režim, než směrnice nařizuje. Tento nedostatek ale soud v případě konkrétní žaloby překlenul kreativním výkladem a tím zachoval smysl směrnice.

V tuzemské judikatuře bychom však obdobný verdikt hledali marně. „Podle české úpravy tak weby mají stále možnost využívat všechny kategorie cookies bez souhlasu. Musí uživatele pouze řádně informovat o zpracování dat a případně na základě jejich žádosti jim následně umožnit odmítnout další zpracování,“ dodává Matouš.

I když za chybějící lišty provozovatelům českých webů pokuty ani jiný postih nehrozí, přesto se u nás už více než devět let hojně používají. Dříve je měli nasazené ti, kteří se v problematice osobních údajů orientovali. Rozmachu se

tento prvek na webu dočkal po účinnosti GDPR, většina webů je nasadila a dnes už návštěvníky spíše obtěžují. Důvodem pro tento přístup mohou být i smluvní podmínky provozovatelů webů se službami s celosvětovou působností typu Google a dalšími. Vyhledávače i sociální sítě bez ohledu na mezeru v národní legislativě souhlas s výměnou dat požadují.

Zed' mezi uživatelem a obsahem

Naprostá většina webů, a to včetně řady velkých bank nebo telefonních operátorů, však u nás podle advokáta Radka Matouše tyto souhlasy nemá zpracovány korektně. Používají totiž buď „cookie wall“, tedy odpírají uživatelům plný přístup k obsahu nebo k některým funkcím stránky, pokud nedostanou paušální souhlas se sběrem všech cookies, nebo takzvaný *scrolling*, kdy souhlas odvozují z dalšího používání webu.

Praxi, kdy má uživatel možnost buď souhlas se sběrem všech dat udělit a získat tím plný přístup na web, nebo stránku opustit, případně se smířit s tím, že její část bude neustále zakrytá cookie lištou, dokud souhlas neodklikne, nedávno kritizoval Evropský sbor pro ochranu osobních údajů. Ten sdružuje regulátory ochrany dat. Konstatoval, že „cookie wall“ je v rozporu s GDPR a takto získaný souhlas není platný.

„Pokud je uživateli dána pouze možnost akceptovat sledování, nebo ze stránek odejít, nelze takovýmto způsobem udělený souhlas považovat za svobodný a souladný s právem,“ uvedl Vojtěch Marcín z tiskového oddělení Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ).

Za platný projev vůle nelze považovat ani to, že návštěvník okno prohlížeče ihned neuzavře a bude pokračovat v prohlížení webu. „Evropským požadavkům v žádném případě neodpovídá ani prohlášení ve smyslu, že dalším prohlížením stránky uživatel s používáním cookies souhlasí,“ doplňuje advokát Matouš.

Na dotaz, zda ÚOOÚ postihuje provozovatele webů za nedostatečně upravený souhlas se sběrem cookies, úřad odkázal na nedávno provedenou kontrolu webu veřejnoprávní České televize. V jejím rámci upozornil na nesprávné převedení evropské směrnice do českého zákona, kvůli čemuž nemůže otázku získávání souhlasů hodnotit.

Mimochodem sám ÚOOÚ na svém webu zpracovává cookies rovněž bez předchozího souhlasu návštěvníků. Upozorňuje je alespoň na to, jaké údaje, jak dlouho a za jakým účelem uchovává. Podle Jiřího Hradského, koncipienta advokátní kanceláře Sedlakova Legal, to je dostačující: „Souhlas tam být nemusí, úplně postačí, že web obsahuje informaci o tom, jaké údaje se sbírají, s možností další sběr do budoucna odmítnout.“

Hradský si také od ÚOOÚ podle zákona o svobodném přístupu k informacím vyžádal protokoly ze všech kontrol, které se cookies týkaly. Ve všech sedmi případech postupoval úřad konzistentně. Řídí se výkladem, že generální souhlas je udělen už v nastavení prohlížeče, kdy si uživatel volí, jestli počítač bude cookies ukládat, nebo ne. „Ve Francii by takový náhled na věc byl nemyslitelný,“ upozorňuje Jiří Hradský na různou přísnost regulačních úřadů v Evropě.

Směrnici o ePrivacy úřad nemůže na provozovatelích webů přímo vynucovat. „Do novelizace českého zákona nebo přijetí nařízení o ePrivacy, které nahradí směrnici a bude přímo závazné a vykonatelné, je sankční postih ze strany národního regulátora pro chybějící platný souhlas se zpracováním cookies prakticky vyloučen,“ uzavírá Radek Matouš.

Ani v budoucnu se povinný souhlas nebude vztahovat na některé skupiny vyměňovaných dat převážně technického rázu, která jsou nutná pro řádné fungování webu. Mezi taková patří cookies a identifikátory jedné navázané relace s webovou stránkou, aby bylo možné udržovat přehled o uživatelem vyplněných vstupních údajích do elektronických formulářů. Bez-souhlasovému režimu by dále měla podléhat kontrola konfigurace ze strany poskytovatelů služby za účelem ověření, že koncové zařízení je schopné obsah požadovaný uživatelem bez problémů přijmout.

Klientům oslovení advokáti doporučují, ať se rozhodnou, kterou cestou se chtějí vydat, zda českým úřadem nezakázanou a marketingově schůdnější variantou pouhého informování o sbíraných údajích, nebo cestou aktivního souhlasu přes cookie lištu. Ta sice více vyhovuje GDPR, o to méně však uživatelům stránek.

Za příklad hodný následování, který pokynům evropských dohlížitelů nad ochranou soukromí již dnes v podstatě vyhoví, uvedl advokát Matouš prezentaci polostátní energetické společnosti ČEZ. Její web obsahuje banner s rozdělením cookies do čtyř skupin s popisem, proč a v jakém rozsahu jsou tyto údaje shromažďovány. Bez udělení specifického aktivního souhlasu uživatele pro jednotlivé účely (skupiny cookies) budou využívány pouze technické cookies nezbytné pro správnou funkci stránek. Jednou udělené souhlasy s ostatními cookies navíc může uživatel na stránkách ČEZ jednoduše odvolat.

Praxi vynuceného souhlasu se sběrem cookies kritizoval Evropský sbor pro ochranu osobních údajů. Cookie wall je podle něj v rozporu s nařízením GDPR a takto získaný souhlas není platný.